

Iznajdljivost glede obdavčenja.

Tudi prejšnji rodovi so morali toliko krat prebrivko občutiti pritisk davčnega vijaka. Francoska vlada je na primer leta 1691 obdavčila klobuke. Leta 1708 je bil odrejen davek na tedaj običajne lasulje. Z državnim pečatom so odločevali, ali se naj plača od lasulje po njeni kakovosti manjši ali večji davek. Iznajdljivost davčne oblasti je šla še dalje. Ker so ljudje na dan poroke in gostije dobre volje in založeni z denarjem, so poskusili z uvedbo davka na poročne obrede. V tem oziru pa je doživela oblast popolen polom. Razven tega je izzval davek na poroke prav resne nemire in so ga morali opustiti. Francija je poskusila z uvedbo samskega davka pod kraljem Ludvikom XV. Sladoled kot luksuzni predmet je bil tudi obdavčen, a so se uprle temu davku dvorne dame s tako silo, da so ga črtali. Do uprav vstaje je došlo, ko je bil uveden davek na puder l. 1715. Puder je bil v obči rabi pri frizurah. Nekaj časa je bilo obdavčeno celo milo, kar gotovo ni pospeševalo umivanja.

Kot posebnost med davščinami je še omeniti: davek na cerkvene zvonike v letu 1552, davek na pregrinjala za postelje leta 1882, davek na vežna vrata z uhodom za vozove leta 1652, na papir leta 1680, na javna vozila v letu 1772 in na knjige, ki niso bile tiskane na francoskem. Ta slednji davek bi bil skoraj uničil celo francosko knjigo-trštvo.

Najbolj raznoliki usodi obdavčenja so bile izpostavljene igralne karte. Prvi davek na karte je iz leta 1581. Ta prvotni davek je bil odpravljen l. 1671, v letu 1701 zopet uveden, 1719 črtan. Kartni davek je znašal od vsake karte 1 vinar.

Od zlatih predmetov se je pobiral davek leta 1579 in to radi tega, da bi dali zlatu in srebru zopet pravo vrednost, katero sta izgubila pri mešanju z drugimi kovinami.

Neverjetni davki so že bili naloženi na sol.

Dohodninski davek je že bil uveden v Franciji v vseh mogočih oblikah. Prvič ga izsledimo leta 1147, ko se je vrnil francoski kralj Ludvik VII. iz druge križarske vojne in je naletel v domovini na prazne državne blagajne. Zahteval je od vseh podložnikov oddajo 10% od vseh dohodkov. Vsi dohodninski davki so pa bili takoj odpravljeni, kakor hitro so bili poplačani vojni dolgovi.

V splošnem pa so doživle druge pokrajine glede nalaganja davkov še veliko več nego Francija. Združene ameriške države so še pobirale davek od svinčnikov in peres. Na Švedskem pod Karolom XII. po porazu pri Poltavi je bil naložen davek na vsa oblačila, ki so vsebovala svilo.

★

Vinske sode različne velikosti prodaja Gnilek, Maribor, Razlagova ulica 25.

Tako se odstrani zobni kamen,

povzročitelj težkih obolenj zob. Samo z rednim negovanjem s Sargovim Kalodontom, edino kremo, ki prepreči zobni kamen, spomoglo dodatka (Sulfuricinoleat po Dr. Bräunlichu), ostanejo zobje vedno čisti in zdravi.



SARG

KALODONT

Proti zobnemu kamnu

ZA GOSPODARJE

A. Kosi:

Vinogradno pismo.

(Ormoško-ljutomerske gorice ob času trgatve 1931.

Trgatev je v polnem teku. Žal pa le, da tokrat ni tako vesela kakor prejšnja leta. Ne slišiš veselega petja in vriskanja, ne pokajo topiči in pištole. Gospodar in viničar zamišljeno pobešata glavo ter se nemo vprašujeta, kaj bo sedaj. Že par let sem se je pojavljala vinogradna kriza tako, da je naš vinogradnik pod težo te krize komaj zmagoval stroške za delavce, za primeroma drago galico, žveplo in drugo, ker ni maral zapustiti vinograda, nadejaje se boljših časov. Večina se jih je tudi zadožila. In sedaj? Namesto boljših časov je napačila doba, ko ponuja radi vsesplošnega denarnega pomanjkanja vinogradnik svoj vinski mošt z 18–20° po 1–2 Din liter. Nekateri vinogradniki, ki nimajo dovolj posode, celo kupce prosijo, naj se jih usmili in jih rešijo iz zadrege. Pisec teh vrstic se je pa prepričal o tem, da vinogradnik, ki je primoran prodati svoj vinski pridelek po 4.50 Din liter, ne pride na svoj račun.

Kaj torej sedaj? Priporoča se prodaja grozdja, kakoršna se je letos zlasti v bližini mest baje dobro obnesla. Toda pri tem gre pomniti, da so za prodajo svežega grozdja primerne le nekatere vrste, recimo plemenka, burgundec in silvanec, dočim so druge vrste, recimo graševina, šipon itd., s kakršnimi je ve-

čina naših vinogradov zasajena, v tem oziru manj primerne. Ali naj sedaj svoje vinograde v tem smislu prenovimo, da bodo primerni za prodajo svežega grozdja? V nekem časniku je nedavno neki kmetijski strokovnjak priporočal, da bi kazalo delati iz vina nižje vrste kis ali jesih. To bi sicer ne bila napačna misel, če se nam garantira, da bo cena temu kisu primerna ceni one vrste vina, ki li ga pretvorili v kis.

★

Trošarinski predpisi o vinu.

Vinski mošt se do 20. novembra vsakega leta ne smatra za vino. Zaradi tega je oproščen državne in za sedaj tudi banovinske trošarine. Ponekod so občine za tekoče leto naložile tudi na vinski mošt občinsko trošarino.

Vinski mošt, ki so si ga nabavile privatne osebe (torej take, ki niso točilci alkoholnih pijač) od privatnih oseb (torej od vinogradnikov, ne pa od točilcev ali trgovcev z alkoholnimi pijačami), se tudi po 20. novembru vsakega leta ne smatra za vino in sploh ne postane trošarinski predmet. Na njega se torej v smislu naredbe dravske finančne direkcije v Ljubljani od 9. julija 1931, št. 69.566-1, ne pobira državna trošarina, tudi tedaj ne, ko je postal vino.

Isto velja tudi za vinski mošt, ki si ga izprešajo privatne osebe iz nabavljenega grozdja za lastno uporabo same.

Glede banovinske in občinske trošarine pa je kr. banska uprava dravske banovine z naredbom od 29. avgusta 1931, VII No. 17.982-2, odredila, naj se dne 20. novembra vsakega leta popiše pri točilih in prodajalcih na drobno (torej pri privatnih osebah ne) vse zaloge novega vina. Iz tega sledi neizpodbitno, da so oni privatniki, ki so si nabavili vinski mošt

(pred 20. novembrom) oproščeni državne, banovinske in občinske trošarine na preostanek dne 20. novembra vsakega leta zatečene pijače, četudi je ta postala vino.

Vsaka privatna oseba si po teh določbah nabavi vino za lastno uporabo na ta način, da si sedaj nabavi grozdje in ga sama spreša ali da si nabavi vinski mošt.

Najnovejša naredba kr. banske uprave dne 8. oktobra 1931, VII No. 21.654-1, pa določa, da banska uprava na prijavo pri pristojnem občinskem uradu odobri, toda zopet le samo zasebnikom (ne točilcem ali trgovcem), da je vino prosto banovinske trošarine (ne pa tudi državne) za vsa ona vina, nabavljena od vinogradnikov v črnomeljškem in metliškem okraju, ki jih dajejo v zameno za poljske pridelke kmetovalcem v domačem okraju in v okrajih Kamnik, Kočevje, Kranj, Radovljica in Logatec. Če pa občinski odbori sklenejo, da na taka vina ne pobirajo občinske trošarine, je kr. banska uprava že priobčila, da bo take sklepe potrdila. Naj bi kmetovalci gorenjskih okrajev posegli po tej ugodnosti vsaj v toliko, da se rešijo poplave špirta.

Nadalje je še važno omeniti, da je transport vinskega mošta, četudi mošt ni zavezan trošarin, treba kriti s transportno listino, ki jo izda finančna kontrola v vseh onih primerih, kadar se prenašajo količine čez 25 litrov.

Kdor vino, ki je bilo prejetjo še v stanju mošta, odtuji na drugo osebo (proda, podari, zamenja itd.), plača državno trošarino odtujitelja, banovinsko in občinsko pa prejemnik.

Oni vinogradniki, ki hočejo svoj pridelek vinske pijače prepeljati iz one občine, kjer je vinograd, v ono občino, kjer stalno živé, naj prošnje predlože potom pristojnega oddelka finančne kontrole in dravska finančna direkcija izda potrebno dovoljenje.

Pri vseh točilih (kramarjih) se na dan 20. novembra ugotovi zaloga nove vinske pijače, nato pa se pobere državna, banovinska in tudi občinska trošarina, v kolikor slednja še ni pobrana.

*



Vzgoja k značajnosti.

Prva naloga naših gospodinj je vzgoja, za tem pride ona skrb za gospodinjska opravila. Slovenska žena in mati vzgaja v veliki večini značajne ljudi. Njen vpliv se pozna vsepovsod in da imamo lepe vrste značajnih mož in fantov, je zasluga naših žen in mater.

Vzgojiti koga k značajnosti, se pravi tako navezati njegov razum in voljo na prava načela, da značajen človek nikdar ne omahne. Značajen človek pa ne le priznava prava načela, ampak gleda tudi na to, da jih uveljavlja, pa naj pride, karkoli.

Slomšek je dobro povedal, kateri dve glavni točki mora vsak Slovenec držati kot svoji največji svetinji, da se mu more reči, da je značajen. On je dejal: »Sv. vera bodi nam luč, materni jezik bodi nam ključ do edino zveličavne narodne omike.« Žena in mati, ki zna v srcu onih, ki živé ob njej, prižgati to luč vere in vcepiti ljubezen do materinega jezika, ta vzgaja k značajnosti.

Rešena poroka.

Anica čaka na svojega ženina. Za poroko določena ura je že prošla, ženina pa še ni. Končno pohiti eden izmed sorodnikov k Stankotu, ženinu, ki se nahaja v obupnem položaju. Vsled glavobola mu je bilo nemogoče, se tudi ene misli poprijeti. Stankotov prijatelj ne izgubi trenutka s tem, da bi popraševal po popraševal po vzroku glavobola, ampak takoj raztopi dve Aspirin tabletli, katere je imel vedno pri sebi, v pol čaše vode in jih da ubogemu Stankotu izpitati. Šele po poroki je mladi soprog izdal svoja ozdravljenje in pripomnil: »Glej, da bodo v našem gospodinjstvu vedno Aspirin tablete.

Razna so srečstva, s katerimi se ta vzgoja vrši, ali najboljše sredstvo je — dober zgled. Ta vleče. Če pogledamo v našo zgodovino, bomo videli, v kolikih slučajih je žena s svojo značajnostjo celo osramotila moške, istočasno pa vzbudila v njih ponos, da so zaradi te značajnosti tudi sami postali dobri in značajni ljudje. Spominjamo se pred vojsko dogodko, ko je naš narod vodil težke boje za svojo svobodo. Tedaj je zavedno slovensko ženstvo s svojim značajnim nastopom tudi moške in fante dvignilo iz mrtvila, da so bili neustrašeni in zavedni, značajni.

Taki dogodki se večkrat v zgodovini ponavljajo. Treba je samo, da so v vseh takih slučajih dovolj pozorni, da morejo in znajo važnost časa razumeti. Dandanašnji čas je tak čas. Zahteva značajne moške in fante. V tej značajnosti jih morajo tudi žene podpirati. Mevžasti ljudje, ki so kot šlape, s katerimi lahko vsak počenja kar hoče, ljudje, ki so suženjskega duha in strahopetni, se nikakor ne morejo imenovati značajni. Ženske moramo odločno protestirati zoper to, da take moške nazivajo in psujejo z našim imenom, da so — ženske, babe. Ženske smo in bomo značajne in hočemo tudi od naših mož in sinov, da so taki. Gospodinje in matere, zastavimo ves svoj vpliv tudi v današnjem času, ki še posebno potrebuje značajev.

Žličniki na goveji juhi.

Eno žlico trde masti mešaj s kuharico v porcelanasti skledici ali na krožniku, dodaj eno jajce in prav dobro umesaj. Prideni sol in toliko moke, da nastane srednje trdo voljno testo. Namочи kovinasto žlico v precejeno vrelo juho. Odloči z žlico male kepice od testa in jih položi v vrelo juho, katera naj nato počasi vre 5—7 minut.

Žličniki z jajcem.

Žličnike iz gorenjega testa zakuhaj v vrelo slano vodo. Kuhane polovi z lukničasto zajemalko in daj v ponvo na vročo mast. Čez nje vlij raztepeno jajce, rahlo premešaj in ko se jajce strdi, naloži žličnike v skledo. Jed je lahka, a vendar tečna.

Jabolčni zavitek iz krkhega testa.

Rabi se: 30 dek bele pšenične moke, 20 dek dobrega surovega masla, 1 malo žličko stolčenega sladkorja, ščep soli, 1 celo jajce in 2—3 žlice sladke smetane. Na suho desko ali mizo vsuj moko, sladkor in sol. Nanj položi maslo ter ga razreži v moki z nožem na male koščke. Nato razdrobi vse skupaj s pr-

sti v male kosmiče (kakor farfelce). Dodaj jajce in smetano ter vdela prav hitro gladko testo. Podvizaj se z gnetenjem in delaj v hladnem prostoru, da se testo vsled toplote ne začne topiti. Ako se to vseeno pripeti, daj testo za pol ure na hlad. Nato razvaljaj testo enakomerno na pol prsta debelo podolgovato krpo. Po sredi naloži nadev, zagri od obeh strani testo proti sredi, tako da segajo konci za en prst navskriž. Nadev mora biti popolnoma zakrit. Če se pa testo kje pretrga, zakr-kaj luknje, kar je zelo enostavno, ker lahko testo s krpo ob robih stisneš skupaj. Ta štrukelj prevrni na suho pločevino (pleh), ali v emajlirano podolgovato pekvo, tako da pride gladka, do sedaj spodnja stran navrh in navskriž dani robovi spodaj. Pomaži struško z raztepenim jajčkom in speci v precej vroči pečici. Hladno zreži na dva prsta široke rezine in potresi s stolčnim sladkorjem. — Nadev: za en krožnik kislih, na tanke liste zrezanih jabolk naloži po sredini testa, potrosi s 4 pestmi sladkorja, malo cimeta, par rozinami in če hočeš, položiš tu in tam za lešnik velike kepice masla.

Popravek.

V navodilo za »jabolčno juho« v zadnji številki lista se mora glasiti v 4. vrsti mesto »vode in moke« — pravilno »podmetek iz mleka in moke«.

Misanje perutnine.

Vsako jesen, predno nastopi hladni zimski čas, obnovi perutnina svojo pernatno obleko. V tej življenski dobi kaj hitro izpade staro perje in kokoši nehajo nesti. Naloga gospodinje je, da se doba misanja kolikor mogoče skrajša, ker se s tem prepreči prehlad in doseže, da kokoši kmalu zopet začno nesti jajca. Treba je predvsem zavarovati živali pred prehladom, pokladati jim pa močno hrano. Najboljša zrnata krma je koruza, poleg tega je pa potrebno dajati ribjo moko (do 2 dek dnevno na žival), laneno seme ali lojne ocvirke.

Opazite kurniko

pravočasno pred nastopom zime. Kokoši, ki zmrzujejo in ozebejo, ne dajo pričakovanega haska v kljub zadostni krmi. Take živali ne neso in ne uspevajo.

*

Cene in sejmska poročila.

Mariborski svinjski sejem dne 16. IX. 1931. Na ta sejem je bilo pripeljanih 340 svinj, cene so bile sledeče: Mladi prašiči 4—6 tednov stari komad od 40 do 75 Din, 7—9 tednov stari od 80 do 100 Din, 3—5 mesece stari od 150 do 250 Din, 5—7 mesecev stari 300 do 400 Din, 8—10 mesecev stari od 450 do 500 Din, 1 leto stari od 580 do 900 Din, 1 kg žive teže 7—8 D, 1 kg mrtve teže 9—11 Din. Prodanih je bilo 154 svinj.

Mariborski živinski sejem dne 13. X. 1931. Prignanih je bilo 19 konj, 13 bikov, 181 volov, 476 krav in 18 telet, skupaj 707 komadov. Povprečne cene za različne živalske vrste so bile sledeče: debeli voli 1 kg žive teže od 4.25 do 6 Din, poldebili voli od 3 do 3.75 Din, plemenski voli od 2.25 do 2.75 Din, bikli za klanje od 4.50 do 5 Din, klavne krave debele